

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu : 1953

İÇİNDEKİLER

Su ürünlerine alt 1968/69 Av yılına mahsus ve devamlı yasak ve tahditler	1	Dünya denizlerindeki köpek Balıkları	12
İskenderun körfezinde yakalanan ve Türkiye için nadir olarak bilinen dört balık türü	5	Dünya balık istihsalı 56.8 Milyon tonu bularak 1966 yılı için yeni bir rekora ulaştı	17
		Dünya Balıkçılık Alemi	21

CİLT : XVI

SAYI : 5

MAYIS 1968

ET ve BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TARAFINDAN YAYINLANIR

BALIK ve BALIKÇILIK

Sahibi: ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Bu Sayıda yazı işlerini fiilen
idare eden

NAIL ŞENKAL

Adres ve Müracaat Yeri

Abone Şartları :

ET VE BALIK KURUMU	YILLIK	15	LİRA
İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	HAİRİCE	30	LİRA
BEŞİKTAŞ — İSTANBUL	İlan Ücretleri Müdürlükle		
Telefon: 47 33 30	kararlaştırılır.		

Not : Basılmak üzere gönderilen yazılar, Heyetçe incelenir, uygun bulunanlar basılır.

Kapak Resmi : Her türlü modern haberleşme ve balık arama cihazları ile donatılmış küçük tonajda bir İngiliz kıyı balıkçı teknesi. (Resim Fishing News International dergisinden alınmıştır.) 24-5-1968

8021 10741

2 1 Haziran 1968

Devlet Nüshası

BALIK ve BALIKÇILIK

Kuruluşu: 1953

Et ve Balık Kurumu tarafından her ay yayınlanır

CİLT : XVI

SAYI : 5

MAYIS 1968

SU ÜRÜNLERİNE AİT 1968/69 AV YILINA MAHSUS VE DEVAMLI YASAK VE TAHDİTLER

Ticaret Bakanlığının, 20 Nisan 1968 günlü 12880 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan su ürünleri avcılığının düzenlenmesine dair 22 sayılı Sirküleri aşağıya çıkarılmıştır.

Su ürünlerimizin nesillerinin korunması, miktarlarının artırılması ve iktisadî ölçü ve özelliklerde yetiştirilebilmeleri amacıyla tabi tutuldukları yasak, tahdit ve kayıtlar:

I. 8/9/1943 tarih ve 2/20509 sayılı Kararname ve 5639 sayılı Kanunla Bakanlığımıza tamnan yetkilere dayanılarak geçici süreler için ve mutaden her yıl ve ayrıca lüzum hasıl oldukça tespit edilip su ürünleri avcılığının tanzimine dair sirkülerle tebliğ ve ilân olunanlar,

II. Yukarıda bildirilenler dışında olup devamlı surette yürürlükte bulunanlar,
olmak üzere iki grupta mütalâa olunabilir.

Bu gruplara ait yasak, tahdit ve kayıtlar sırasıyla aşağıda bildirilmiştir.

I. Aşağıda yazılı av alanları ve su ürünleri cinslerine ait 1968 - 1969 av yılı (Yani 15 Nisan 1968 - 15 Nisan 1969) devresinde cari olacak av rejimleri ve uygulanacak yasak, tahdit ve kayıtlar şu şekilde tespit olunmuştur:

A. Göl, baraj ve akarsular itibariyle (Bu grubun diğer bölümlerinde yazılı hususlar nazara alınmak şartıyla) :

a) Kuşgölü (Manyas), Ulubat (Apolyont), Mermere, Taşkısı, Poyrazlar, Akgöl gölleriyle rakımı 900 metreden az olan diğer göl, baraj gölü ve akarsularda 1 Mayıs'tan Ağustos nihayetine kadar avlanmak yasaktır.

b) Beyşehir, Eğridir, Burdur, Yeniçağ, Hazar ve Haçlı golleriyle rakımı 900 metrenin üstünde olan diğer göl, baraj gölü ve akarsularda 1 Haziran'dan Ağustos nihayetine kadar avlanmak yasaktır.

c) Sapancak, İznik, Hotamış, Süleyman Hacı ve Gölcük (Ödemiş) göllerinde, ayrı av tahdidine tabi tutulmuş olan kerevit hariç olmak üzere normal vasıtalarla bütün sene avcılık yapılabilir.

B. Su ürünleri cinsleri itibariyle:

a) Yılan balıkları ile aşağıdaki b) ve c) fıkralarında yazılı istisnalar dışında yayın, turna ve sudak balıkları normal av aletleriyle bütün sene her suda avlanabilir.

b) Her ne boy ve ağırlıkta olursa olsun yayın ve turna balıklarının Kuşgölü (Manyas) ve Ulubat (Apolyont) gölleri ile bu gölleri birleştirip denize kadar uzanan Kadarede'de avlanmaları bütün sene için yasaktır.

c) Sudak balıklarının Marmara ve Eğridir göllerinde I. bölümün (A) kısmında bildirilen av yasakları süresince avlanmaları yasaktır.

ç) 641 gramdan küçük sazan balıklarının avlanması yasaktır.

d) Abant (Bolu), Balık (Ağrı) gölleriyle alabalık bulunan diğer göl, baraj gölü ve akarsularda 1 Kasım'dan 1 Nisan'a kadar alabalık avlanamaz. Bu devre dışında kalan zamanlarda da yalancı yem kullanılmak şartıyla yalnız olta ile alabalık avlanabilir.

e) 15 kilogramdan aşağı kılıç balıklarının avlanması memnudur.

f) Yunus balıklarının Haziran iptidasından Eylül nihayetine kadar avlanmaları yasaktır.

C. Van gölüne dökülen sularda av yasakları :

Erciş Kazası dahilindeki Haydarbey ve Ahlat Kazasındaki Karmuş çaylarında ve bunların mansaplarında balık avlanması, avlanma serbest olan diğer çaylarda 20 Nisan'dan evvel avcılığa başlanması yasaktır.

Ç. Siyah havyar balıklarına ait av yasakları :

Yeşilirmak, Kızılırmak ve Sakarya nehirleriyle bu nehirlerin ağızlarında veya denizde avlanan siyah havyar balıklarından havyarlarını döküp denize dönmekte olan her yaştaki balıklarla her ne zaman ve nerede olursa olsun kolan ve karaca gibi mahallî adlarla anılanlar ayırt edilmeksizin genel olarak şip balığının 15, mersin balığının 10 kilodan küçük olanlarının avlanmaları yasaktır. Oltaya takıldığı görülen bu balıkların derhal serbest bırakılması lâzımdır.

D. Kerevitlere ait av yasakları :

Kerevit adı verilen her boyda tatlı su istakozlarının 15 Nisan'dan Mayıs sonuna kadar avlanmaları yasaktır.

Kuyruk ucundan burnun önündeki diken ucuna kadar boyu en az 11 santimetreden ve ağırlığı en az 40 gramdan az olan kerevitler bu devre dışında da avlanamaz.

II. Zabıtai Saydiye Nizamnamesi ile bu Nizamnameye bazı maddeler eklenmesi hakkında 721 sayılı Kanun, 815 sayılı Kabotaj Kanunu, Kaçakçılığın Men ve Takibine dair 1918 sayılı Kanunun tadili hakkındaki 6829 sayılı Kanun, İstanbul ve Tevabii Balıkthane İdaresine dair 19/4/1298 tarihli Nizamnamenin 13 üncü maddesi ve 8/9/1943 tarihli ve 2/20509 sayılı Kararname ile mevzuatta yer almış bulunan su ürünlerine müteallik yasak ve tahditlerden bazılarının burada belirtilmesinde fayda görülmüştür.

Bu mevzuata göre:

— Avlanması menedilen su ürünlerini yasak süresince nakletmek ve satmak (Zabıtai Saydiye Nizamnamesi: Madde 25, 26 ve 8/9/1943 tarih ve 2/20509 sayılı Kararname: Madde 1 ve 4).

— Balık avında torpil, dinamit ve benzeri patlayıcı maddeler kullanmak (Zabıtai Saydiye Nizamnamesi: Madde 27 ve 721 sayılı Kanun: Madde 1 ve 2),

— Geceleri karbür ve asetilen gibi kuvvetli ziya neşreden vasıtalardan faydalanarak zıpkınla balık avlamak (721 sayılı Kanun: Madde 1 ve 2).

— Deniz, göl ve derelerde her mahalde müstamel olmayan alât vasıtasıyla balık avlamak, nehir ve derelerde sıhhate müzir bataklıklar meydana getirecek surette çit ve set yapmak, kimyevi terkip istimaliyle

balıkların tohum ve yumurtalarını bozmak ve yoketmek (Zabıtai Saydiye Nizamnamesi: Madde 27),

— Boğaziçinde ve Marmara Denizinin Akdeniz Boğazı haricine kadar olan bütün sahalarında ve diğer yerlerde sahilden itibaren 3 mil açığa kadar, sürütme ağı (Tröl) ile balık ve kangava ile sünger avcılığı yapmak (Zabıtai Saydiye Nizamnamesi: Madde 29).

— Zabıtai Saydiye Nizamnamesinin 30 uncu maddesinde tespit edilmiş olan ölçülerden ufak gözlü ağlar kullanmak,

— Hamsi göçü mevsimi olan Aralık, Ocak, Şubat ve Mart aylarından maada diğer aylarda, ağlarda hamsi kurnaları kullanmak (İstanbul ve Tevabii Balıkhanesine ait Nizamname: Madde 13), yasak olup aksine hareket edenler hakkında yukarıda kaydedilen mevzuatta bildirilen hükümler tatbik edilecektir.

Bilûmum idare ve zabıta teşkilâtı ve liman reislikleri su ürünlerine müteallik yasak ve tahditlerin uygulanmasıyle görevlidir. Zabıtai Saydiye nizamnamesinin 49 uncu ve 721 sayılı Kanunun 3 üncü maddeleri gereğince bu yasak ve tahditlere ait suçlara müteallik hükümlerde nahiye ve zabıta müdürlerinin, polis, jandarma, orman memurları ve arazi ve emlâk korucularının takrir ve şehadetleri, aksi sabit olmadıkça mu-teber olduğu gibi bu memurlarla bilûmum kaçak tutmağa memur olanlar ve liman reisleri, yukarıda yazılı suçlar hakkında tutanak tanzimine yetkilidirler.

BALIK VE BALIKÇILIK

**İSKENDERUN KÖRFEZİNDEN YAKALANAN VE TÜRKİYE
İÇİN NADİR OLARAK BİLİNE DÖRT BALIK TÜRÜ**

(Kısım 2)

R. Geldiay

S. Mater

Ege Üniversitesi Fen Fakültesi
Genel Zooloji Kürsüsü

Tetrodon spadiceus RICHARDSON 1844
(Levha IV, Şek.4.a,b)

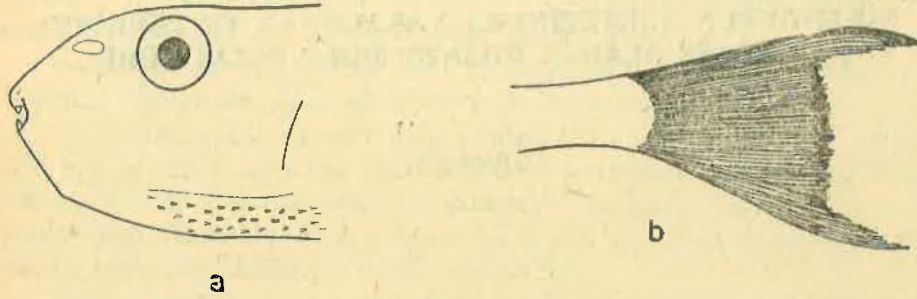
<i>Tetrodon lunaris</i>	BLOCH-SCHIEDER, 1801 p.505.
<i>Tetrodon spadiceus</i>	RICHARDSON, 1844 p.123 pl.58.
<i>Tetrodon lunaris</i>	GÜNHİR, 1870 p.274.
<i>Tetrodon spadiceus</i>	AKŞIRAY, 1954 p.212.

— İskenderun Körfezi; trawl ile; 18/1/1968;4 numûne.

GYMNODONTES ordosunun GYMNODONTIDAE familyasına mensup bir balık türüdür. Interorbiter bölgesi basık olan vücut yuvarlak olup posteriora doğru incelererek devam eder. Yüzgeç formülü : D12-13.P17-18.A11-12 tarzındadır. Ventral yüzgeç yoktur. L.I. ense bölgesinde büyük bir kavis yaptıktan sonra dorsal yüzgecin posterior hizasından itibaren paralel olarak uzanır.

Baş uzunluğu çatal boyda 4 defa yükseklikte hemen hemen 1 defa bulunur. Interorbiterden başlayarak yassılaştırmış sırt bölgesi küçük zımparamsı tüberküllerle teçhiz edilmiştir. Göz oldukça büyük olup çapı preorbiter mesafede 2 defa, baş uzunluğunda 4 defa bulunmaktadır. İris altın sarısı rengindedir. Müzo iyice yuvarlaklaşmış olup ağız son dere-

ce küçüktür. Üst çenede 2 alt çenede 1 adet uzun kesici dişler ihtiva eder. (Şek.4.a)

Şekil. 4 — *Tetrodon spadiceus*: a) Baş, b) Kaudal yüzgeç (kuyruk).

Dorsal yüzgeç küçük ve oldukça geri konumlu ve vücudun 2/3 de yer almıştır. Pektoral yüzgeç geniş ve büyüktür. Yüzgeçler içinde en çok gelişmiş yüzgeç pektoral yüzgeçtir. Ventral yüzgecin yerinde ve abdomende tıpkı sırt bölgesinde olduğu gibi zımparamsı tüberküller ihtiva eden dikenler mevcuttur. Anal yüzgeç dorsal yüzgeç hizasının biraz posteriorundan başlar ve küçüktür. Kaudal yüzgeç çatalı oyuklu değildir. Orta kısmı düz kenarları çıkıntılıdır. (Şek.4.b) Bu balık türü abdomenine hava ve su doldurmak suretiyle şişme özelliğine haizdir.

Renkleri dorsalde esmer yeşil-sarı ventralde beyazdır. Vücut pul-suzdur. Elimizde mevcut numunelerin boyları 125-166 mm. arasında değişmektedir.

Ö Z E T

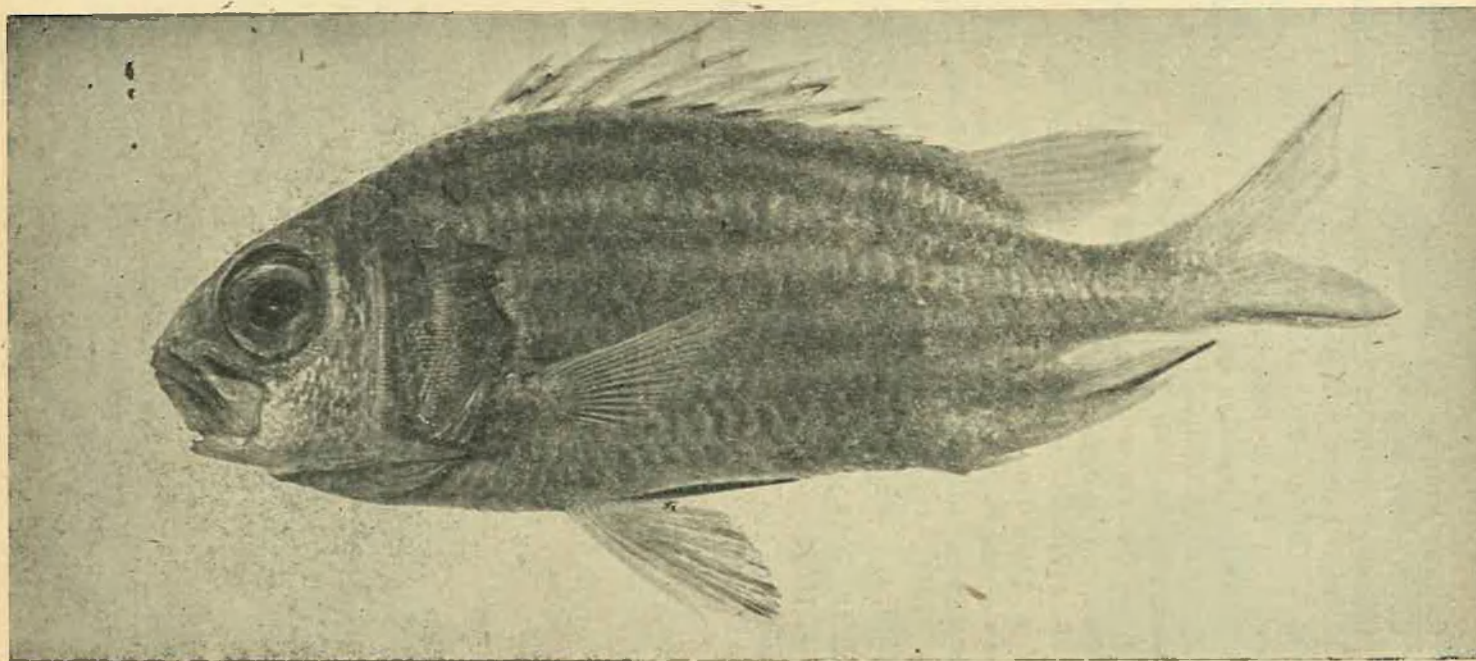
Bu travayda Türkiye'nin Doğu Akdeniz sahillerinde yayılma gösteren ve Türkiye için nadir olarak bilinen 4 balık türü: (*Holocentrum rubrum* (Forskal) Fam: Holocentridae, *Trichiurus lepturus* L. Fam: Trichiuridae, *Synodus saurus* (L.) Fam: Synodidae, *Tetrodon spadiceus* Rich. Fam: Gymnodontidae) bahsedilmekte, morfoloji ve biyolojilerine kısaca temas edilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA

- AKŞIRAY, F. (1954) — Türkiye Deniz Balıkları Teşhis Anahtarı. İstanbul s.42,176,212
ARTEDI, P. (1738) — Ichthyologia. Paris p.216, 319, 551.
ARTÜZ, İ.M. (1957) — Türkiye sularında avlanan yeni bir balık nevi

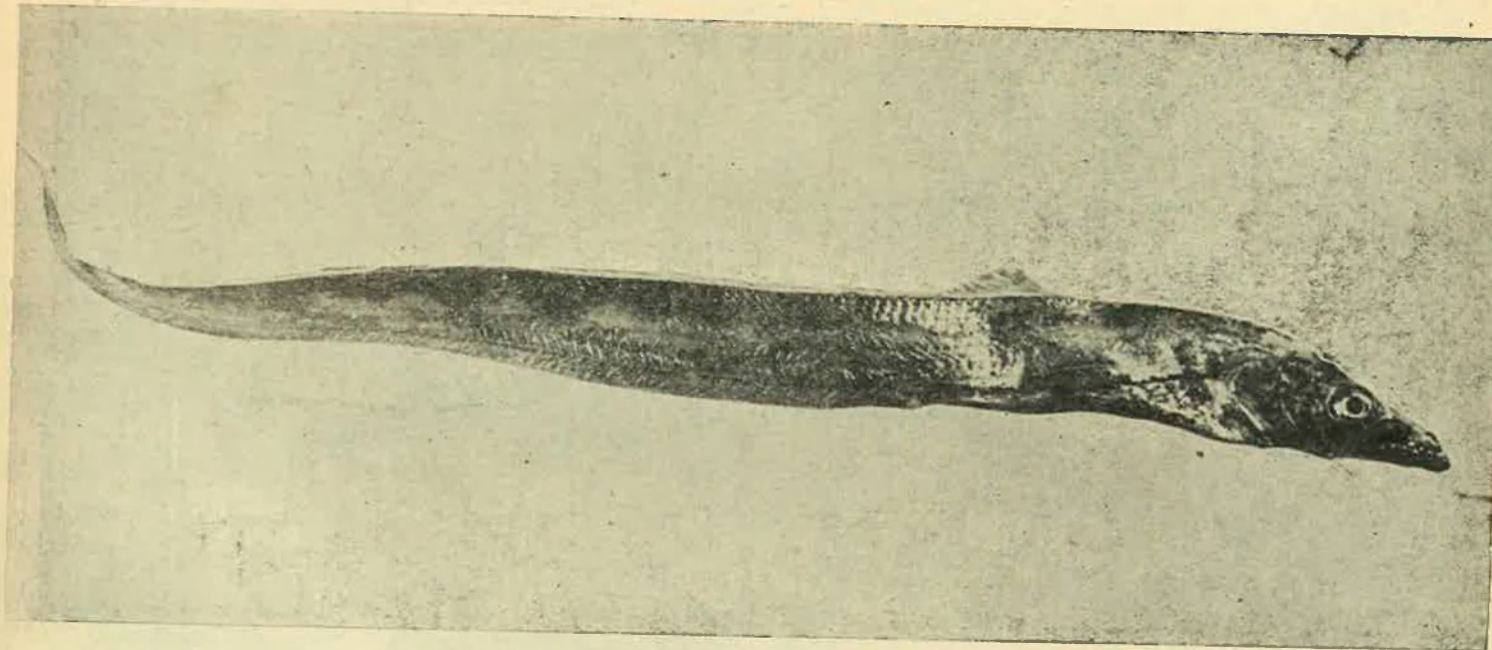
- (*Trichiurus lepturus* L.) hakkında. İstanbul. Balık ve Balıkçılık Cilt V, sayı: 3, s. 21.
- — — — (1957) — Akdeniz faunasının menşei hakkında. İstanbul. Balık ve Balıkçılık. Cilt V, sayı: 7, s.1.
- BLOCH, M.E. - SCHNEIDER, J.G. (1801) — *Systema Ichthyologiae*. Berolini, p. 90, 396, 505, 517.
- BOUGIS, P. (1959) — *Poissons marins*. Paris, Tome: I p. 95, 136.
- CUVIER, G. - VALENCIENNES, A. (1828-49) — *Histoire naturelle des poissons*. Paris, Vol. III, p.216, Vol. XXII, p.463.
- F.A.O. (1960) — *Catalogue of the names of fishes Comm. imp. in the Mediterranean*. Roma, p. 63, 97.
- FORSKAL, P. (1775) — *Fauna Arabica*. Hafniae. p. 48.
- GÜNTHER, A. (1859-70) — *Catalogue of the fishes in the British Museum*. London, Vol. I p. 35, 346, Vol. V. p. 394, Vol. VIII. p. 274.
- LACEPEDE (1803) — *Histoire des poissons*. Paris, Vol. IV. p. 372.
- LINNE, C. (1758) — *Systema Naturae*. Paris Vol. I p. 429, 516.
- RICHARDSON, J. (1844) — *Ichthyology in the voyage of H.M.S. Sulphur*. London, Vol. I p. 123.
- YARREL, W. (1836) — *British Fishes*. London, Vol. I p. 182.

LEVHA 1

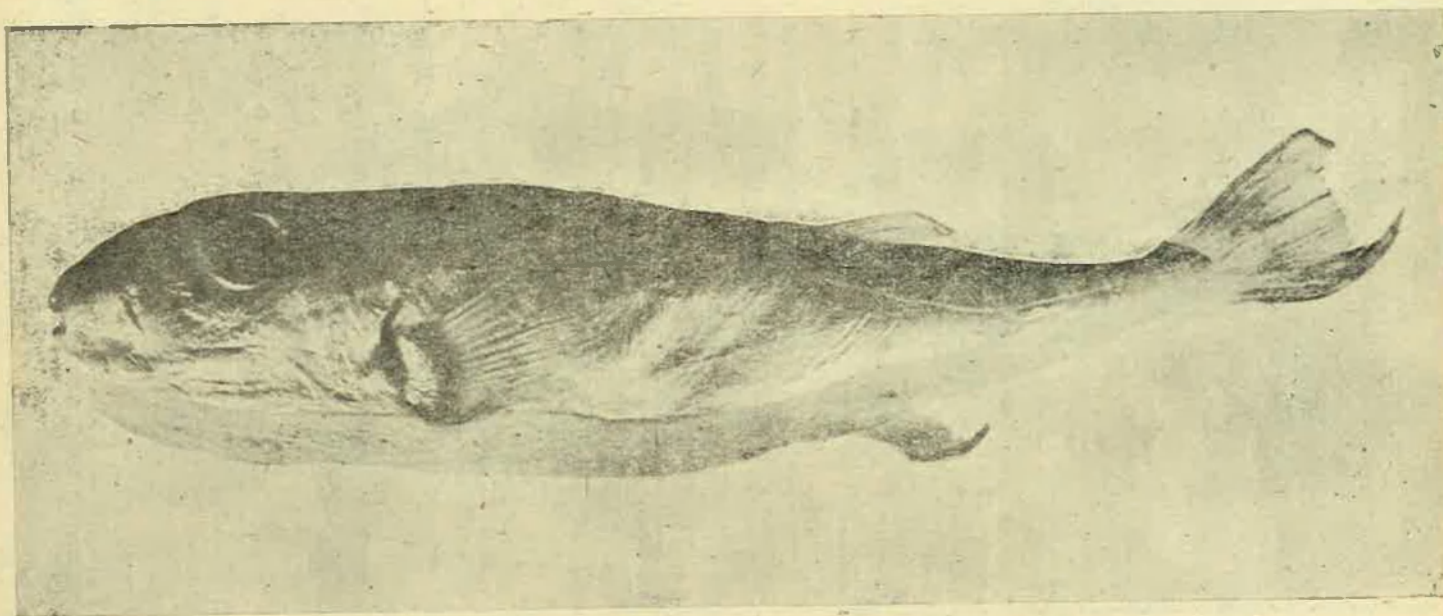
HOLOCENTRUM RUBRUM (FORSKAL) 1775

LEVHA 2

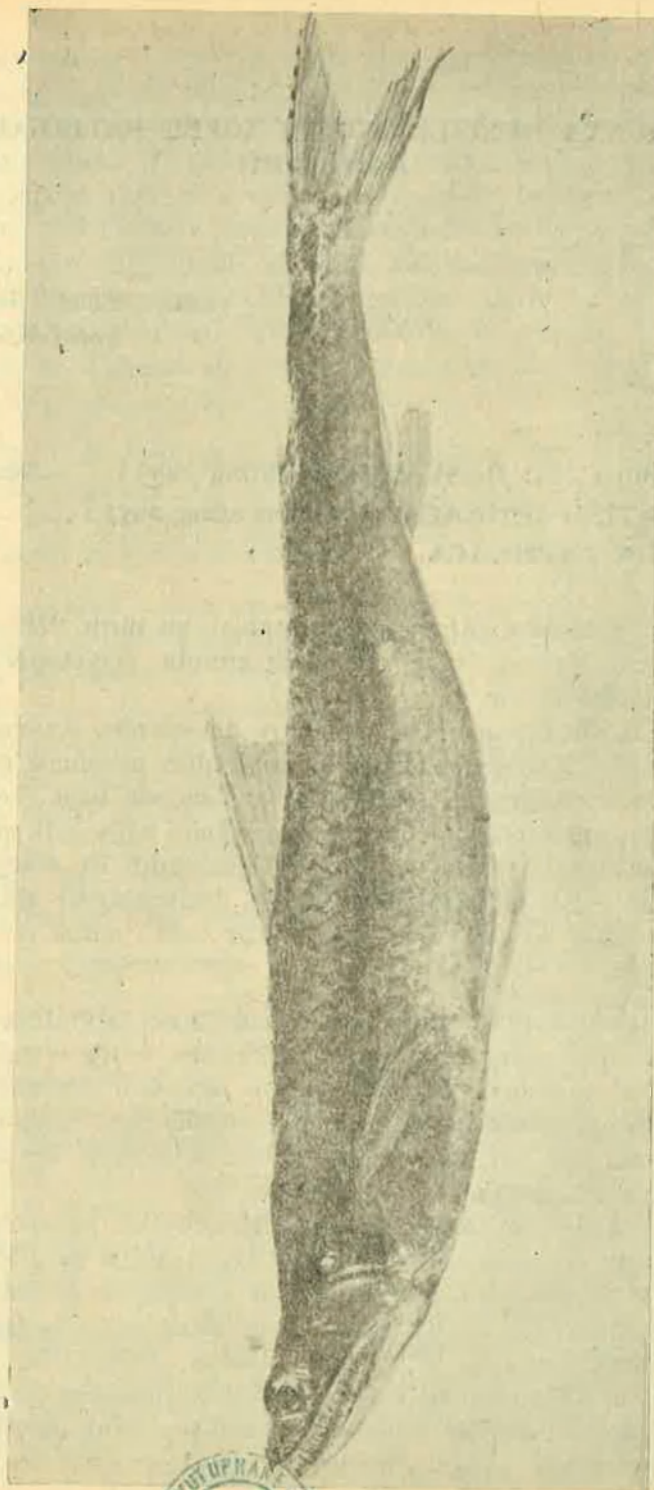
TRICHIURUS LEPTURUS LINNE 1758

LEVHA 3

SYNODUS SAURUS (LINE) 1758

LEVHA 4

TETRODON SPADICEUS RICHARDSON 1844

DÜNYA DENİZLERİNDEKİ KÖPEK BALIKLARI
(Kısım XIII)

Yazan : Emekli Koramiral
Şeref KARAPINAR

Subfamilya (1): DASYATIDAE (Sting ray) : —Devamı— :
DASYATIS PASTINACA (Common sting ray) :
TRYGON PASTINACA

Türkiye sularında (Rina) adı ile tanınan bu türün diğer bir ilmi adı da «Karadeniz Havzası Balıkları» isimli kitapta TRYGON VULGARIS olarak gösterilmektedir.

Bu türde vücut tamamıyla çıplak ve dikensizdir. Kuyruk, ince uzun ve yüzgeçsizdir. Kamçıyı andıran bu kuyruğun uzunluğu vücut genişliğinden fazladır. Kuyruğun takriben orta kısmında uzun, keskin destere dişli bir diken mevcut olup hayvan kuyruğunu sağa sola savurmak suretiyle bu dikenin ile vahim yaralar açabilmektedir. Bu sebeple İngiltere'de bu dikene FIRE veya FIERCE CLAW denilmektedir. Bu dikenin, balıkçıların sağlam ve kalın deri çizmelerine dahi nüfuz ettiği görülmüş vakalardandır.

İlk araştırmalarda iğnenin içinde şiddetli bir zehir bulunduğu ve bu sebeple çok ısırap verici yaraların açılmasına sebep olduğu iddia edilmiştir. Daha sonra dikenin açtığı yaraya hayvanın vücudundaki balgam nevinden yapışkan bir maddenin nüfuz edebileceği düşünülmüştür. Nihayet dikenin içindeki kanalın dip kısmında şiddetli bir zehir guddesi bulunduğu kesin olarak tesbit edilmiştir.

Filhakika dikenin üst kısmı yuvarlak olup alt yanlarında iki kanal bulunmaktadır. Dikenin alt tarafı kuyruğun üstüne yatacak şekilde çukurlaşmıştır. Dikenin kaidesindeki zehir guddesinin ifrazatını sevk etmeğe yarayan bu kanalların içlerinde de küçük zehir bezleri mevcuttur. Ortada ifrazatı toplayan ince kanal, dikenin kaidesinden ucuna kadar uzanmaktadır. Diken ayrıca bir zar kılıf içinde mahfuz olup bu zar guddede ve kanalları muhafaza ettikten başka dikenin bir yere batması neticesinde yırtılıncaya kadar ifrazatın dışarıya akmasına da mâni olmak-

tadır. Çok şiddetli bir zehiri ihtiva eden bu diken ile biraz derince yaralananlar ekseriya şiddetli ıstıraplar içinde kıvrınarak ölmektedirler. Şiddetini hiç bir suretle kaybetmeyen bu zehir maddesinden herhangi bir yaraya hatta en ufak bir çizige çok az bir miktarda sürüldüğü takdirde hem büyük ağrılar yapmakta ve hem de yaranın büyümesine sebep olmaktadır. Bu zehirin tesiri balık öldükten hatta kuruduktan sonra dahi kaybolmamaktadır. İngilterede balıkçılar bu balığı avlayarak karaya veya tekneye aldıkları zaman ilk emniyet tedbiri olarak derhal kuyruğunu dibinden kesip atmaktadırlar. Kuyruk üzerindeki oldukça uzun ve mukavim olan diken kesilerek ağ örmede veyahut avlanan balıkların bir ipe dizilmesinde iğne yerine kullanılmaktadır.

Bu türün burun kısmı çok kısadır. 20-30 sıra dişleri vardır. Erkeklerde kopulatif organlar mevcuttur. Renkleri sırtta mavimsi gri, kirli sarı, sarımsı yeşil arasında değişik olur. Bazılarında ufak lekeler bulunur. Karın tarafı kirli beyaz renktedir.

Normal boyları 3 kadem civarında ise de 5 kadem genişliğinde ve 8 kadem boyunda olanları görülmüştür. Bu hayvanın karaciğerinden istihsal edilen yağ tenviratta kullanılır. Eti yenirsede ancak et kıtlığında iltifat edilmektedir. Konserve olarak daha fazla istihlâk edilir.

Yavrularını doğurarak dünyaya getirirler. Kozmopolittirler, Atlas okyanusu, Kuzey denizi, Baltık denizi, Akdeniz, Marmara ve bu neviden yegâne balık olarak Karadenizde de bulunur. Büyük Okyanusda ve Çin denizinde büyük fertler yaşamaktadır.

Bu genüse bağlı TRYGON VIOLACEA veya DASYATIS VIOLACEA (Blue sting ray) adı verilen bir tür daha bilinmektedir.

DASYATIS CENTROURA (Northern sting ray) :

(DASYATIS THALASSIA)

Türkiye sularında (İğneli vatoz) adı ile tanınan bu balık, Kuzey Amerikanın nisbeten kuzeydeki mutedil sularında yaşadığı için kendisine İngilizce adı olan (Northern sting ray) ismi verilmiştir.

Umumiyetle mutedil ve serin sularda yaşar. Normal boyu 6 kadem civarında ise de 12 kadem boyunda olanları görülmüştür. Bu hayvanın kuyruğu vücut boyunun iki misli uzunlukta olur. Diğer vasıfları mensup olduğu genişün vasıflarıyla aynıdır.

DASYATIS AMERICANA (Southern sting ray) :

DASYATIS CENTROURA ile aynı evsafa olmakla beraber sıcak denizlerde yaşayan bir türdür. Birleşik Amerika'nın güneyinde kalan tropik denizlerde bulunması dolayısıyla kendisine İngilizce adı olan (So-

uthern sting ray) ismi verilmiştir. Bu tür Türkiye sularında yoktur.

DASYATIS SABINA (Stingaree) :

Tropik denizlerde yaşayan bir türdür. Nehir mansaplarında çok görülür ve bazan nehirlerle de girer. Mutedil sulara da yükseldikleri vâkidir. Kozmopolit olup bütün dünya denizlerine yayılmışlardır.

Vücutlarının kutru 1.5 kadem civarında olur. Burunları sivridir. Göğüs yüzgeçleri yuvarlaktır. Sırtlarında sarımsı veya koyu kahverengi bir hat mevcuttur. Sığ suları tercih ettiklerinden plâjlarda denize girenler için tehlike teşkil etmektedirler. Bu tür Türkiye sularında yoktur.

DASYATIS SAY (Say's sting ray) :

Tropik ve mutedil denizlerde yaşayan bir türdür. Renkleri büyük fertlerde zeytuni kahverengi, genç fertlerde ise sarımtırak kırmızı olur. Mutedil denizlerde yaşayanların kış mevsimlerinde tropik sulara hicret ettikleri hakkında bir kanaat mevcuttur. Bu tür Türkiye sularında yoktur.

UROBATIS SLONI (Round sting ray) :

Tropik denizlerde yaşayan bir türdür. Derisi kahverengi olup üzerinde sarı lekeler vardır. Vücut kenarlarında renk daha koyulaşmaktadır. Bu türde bütün vücut ufak kemik tüberküllerle kaplıdır. Ufak boy balıklardan olup boyları 1 kadem civarındadır. Türkiye sularında yoktur.

UROLOPHUS HALLERİ (Round sting ray) :

Kuzey Amerika'da Californiada kuyrukları üstünde zehirli dikenli bulunan beş iğneli vatoz türü yaşamaktadır. Bunlardan yalnız bu türün kuyruk yüzgeci vardır. Diğer dört türden (Diamond sting ray) (Mobula) ve (Bat ray) adındakilerin kamçı gibi uzun kuyrukları ve (California butterfly ray) türünün ise gayet kısa bir kuyruğu bulunmaktadır.

(Round sting ray) in derisi düzdür. Vücut rengi kahverengi zemin üzerinde sırtta lekeli ve beyaz karnında ise portakal rengi benekler vardır.

Bu tür tropik suları tercih eder, kum veya çamur zemin üzerinde yaşarlar. Sığ suları tercih ederler. En sığ sulardan 100 kadem derinliklere kadar bulunurlar. Fakat en fazla bulundukları derinlik 15-20 kadem civarında olur. Amerikanın batısında Büyük Okyanusta California'dan Panama'ya kadar olan sahil bölgesinde çok bulunurlar.

Amerikadakilerin boyu 2 kademi tecavüz etmediği halde Avustralyada yaşayan (Stingaree) 14 kadem boyunda veya Meksiko körfezinde yaşayan (Diamond sting ray) 10 kadem boyunda ve 150 libre ağırlıkta olduklarından bunlarla mukayese edilecek olursa bu familyanın en ufak boy balıklarından olduğu kabul edilir.

İlk baharda çiftleşir, ertesi yaz mevsiminde (3-8) yavru doğururlar. Doğan yavrular 4 pus boyunda olur.

Karnivordurlar. Krüstase, deniz kurtları ve molüsklerle beslenirler. Düşmanları tamamiyle bilinmemekle beraber (Hammerhead shark) ismindeki köpek balıklarının bütün İğneli vatozları yediği bilinmektedir. Bu hayvanlardan birisinin çenesinde çeşitli iğneli vatoz türlerine ait 50 kadar iğne saplı olarak bulunmuştur.

Etleri yenirse de ticarete pek rağbet edilmemektedir. İğneleri bazı vahşi kabilelerde ok ve mızrakların ucuna takılarak kullanılmaktadır. California plâjlarında her sene bir çok yüzücü bu hayvanların iğnesi ile yaralanmakta ise de ölüm vakası görülmemiştir.

Bu tür de Türkiye sularında yoktur.

TAENIURA GRABATA :

Türkiye sularında (Tırpana) adı ile bulunan bu balığın disk şeklindeki vücudu hafifce ovaldır. Kuyruk uzunluğu disk boyuna eşit veya bir az daha uzuncadır. Renkleri sırtta kurşuni yeya sincabi kül rengi, karında kirli beyazdır. Baştan kuyruğa kadar sırtta bir sıra diken bulunur. Deri üzerinde kemik tüberkül veya diken bulunmaz. Dişler sivri ve içeri doğru dönüktür. Dişi fertler erkeklerden bir az daha büyükçe olur. 7 kadem boyunda ve 70 libre ağırlıkta olanları görülmüştür.

Kanatlarından çok et çıkar ve makbuldür. Bu et oldukça lezzetli olmasına rağmen Türkler iltifat etmezler.

Bu genüse bağlı TAENIURA LİMNA türü hemen hemen aynı vasıfları taşımakla beraber Türkiye sularında yoktur.

Subfamilya (2): MYLIOBATIDAE (Eagle ray) :

Bazı kaynaklarda bu familyaya AETOBATIDAE adı verilmektedir. Türkiye sularında (Fulya) yahut (Folya) balığı adı ile bazı türleri mevcut olan bu familya mümessilleri tropik ve mutedil denizlerin sahil bölgelerindeki kumlu ve çamurlu zemin üzerinde yaşayan dip balıklarıdır. Gündüzleri yatarak istirahat eder geceleri avlanmak maksadıyla dipde dolaşırlar. Bazan da satha kadar yükselirler. Bütün vatoz cinsi yassı köpek balıkları arasında oldukça süratli yüzdüklerinden bunlara «deniz kartalı» adı verilmiştir. Pektoral yüzgeçlerini kanat gibi kullanarak yüzdüklerinden zarif bir görünüşleri vardır. İstirahat ederken başlarının ve zehirli kuyruk dikenlerinin ucu dışarda kalacak şekilde dipte kum veya çamura gömülü olarak yatarlar.

Renkleri bronz yeşili, koyu sarımsı gri, yeşilimsi esmer, ve siyah arasında bulundukları zemine göre değişik olur. Karınları beyaz veya kirli beyazdır. Vücutları çok basıktır. Kuyrukları ince, uzun ve kamçı

gibidir. Kuyruk kökünde bir dorsal yüzgeç vardır. Diğer yassı köpek balıklarına nazaran baş kısımları daha yassılaştırmıştır. Burunları sivri değildir. Kuyruk üzerinde, dorsal yüzgecin arkasında kuyruğun nihayetine doğru yerleşmiş zehirli bir dikenini vardır. Hayvan yakalandığı zaman kuyruğunu şiddetle sağa sola çarparak dikenini saplamağa çalışır. Kenarları destere gibi dişli olan bu dikenin açtığı yaralar her ne kadar DASYATIDAE'lerdeki kadar tehlikeli değil ise de, fazla ıstırap vermekte ve nadir olmakla beraber bazan ölüme dahi sebep olmaktadır. Bu dikenle yaralananlarda umumiyetle ateş yükselmekte ve kuvvetli spazmlar husule gelmektedir. Tecrübeli balıkçılar bu gibi yaraların bu hayvanların kendi karaciğerinden çıkarılan yağ ile tedavi edildiğini söylemektedirler. En emniyetli tedbir, bu balıklar avlanarak denizden çıkarılırken kuyruğunun dikenini ile birlikte kesilip atılmasıdır. Bazı fertlerde bu dikenin iki veya daha fazla adette olduğu görülmektedir.

Bu alt familyaya mensup balıkların dişleri bilnisbe az sayıdadır. Altı köşeli olan bu dişler yassı ve düz bir zemin teşkil ederek başlıca gıdaları olan kabuklu deniz hayvanlarını kolayca yemelerini sağlamaktadır. Karnivor olan bu balıklar bilumum fıkırsızlarla dip ve dibe yakın yaşayan balıklarla ve hatta ölü organizmalarla beslenmektedirler. Boyları normal olarak 5-7 kadem civarında ise de tropik denizlerde daha büyük olanları görülmektedir. Bu hayvanlar balıkçının zokasına takıldığı zaman ufak boy tekneleri bir müddet sürükleyebilmektedirler. Denizden çıkarılırken inler gibi sesler çıkaran türler vardır. Eti kırmızı ve lezzetlidir. Umumiyetle yenilmez. Ve balıkçılar çok defa bunları denize atarlar.

İlkbahar mevsiminde sahillerden 30 metreye kadar olan derinliklerde çiftleşirler. Bir seneyi mütecaviz hamilelik müddetini müteakip ertesi yaz mevsiminde yavrularını doğurarak dünyaya getirirler. Her seferinde 10-14 yavru yaparlar. Yavruların boyu doğdukları zaman 20-25 santimetre kadar olur.

(Devam edecek)

DÜNYA BALIK İSTİHSALI 56.8 MİLYON TONU BULARAK 1966 YILI İÇİN YENİ BİR REKORA ULAŞTI

(Kısım 2)

Şadan BARLAS

Asya başlıca balık müstahsili kıtadır.

Asya ve Uzak Doğu memleketleri 1966 yılında 21.180.000 tonluk rekor bir istihsale ulaşmışlardır.

Her ne kadar avlanan balık miktarları 1965 yılına nazaran 59.000 ton daha fazla ise de Asya kıtasının dünya balık istihsalindeki payı 1965 ve 1966 yıllarında peşpeşe % 38.6 ya inmiş ve % 37.3'e düşmüştür. Asyanın dünya balık istihsalindeki en yüksek payı İkinci Dünya Savaşından önceki 1938 yılında % 46.2 ve Savaştan sonraki dönemin 1957 yılında % 45.0 olmuştur.

Japonya 1966 da 7.077.400 ton balık tutmak suretiyle Asya memleketlerinin başında gelmektedir. Her ne kadar 1962 yılından beri dünya balık istihsal birinciliğini Peru'nun lehine kaybetmiş ise de yedi milyon tonu aşmak suretiyle bundan önceki istihsal rekorlarının hepsini kırmıştır. Japonya 7 milyon tonluk istihsal sınırını balıkçılık tarihinde ilk defa geçmiş bulunmaktadır.

Kıta Çin, Japonya'dan sonra gelmektedir. Her ne kadar FAO Yılığında bu memleketin 1966 yılı balık istihsaline ait rakam yayımlanmamışsa da adı geçen Teşkilâtın 1958 Balıkçılık İstatistik Yılığında verilen rakam (5.8 milyon ton) esas alınarak 1966 da 6 milyon ton civarında balık avladığını tahmin ediyoruz.

Balıkçılık yapan bütün diğer Asya memleketlerinde (Kamboçiya hariç) 1966 yılında bir gelişme kaydedilmiştir.

Hindistan 1965 yılının 1.331.300 tonuna mukabil 1.367.600 tonla 1966 yılında Asyada üçüncü ve dünyada sekizinci sırayı işgal etmektedir. Bu son istihsal Hindistan için yeni bir rekordur.

Endonezya 1966 yılında 1.001.400 ton balık istihsalinde bulunarak bir yıl evvelki rakama göre 46 bin ton daha fazla balık elde etmiştir.

Böylece, Endonezya 1 milyon tonun üstünde balık avlayan on dört memleketin arasına girmiş ve şimdi bu grubun sonuncusudur.

Filipinler 726.000 ton balık tutarak 1966 yılında yeni bir rekor kırmıştır. Bu istihsal bir yıl evvelki rakama göre 93 bin ton bir artış göstermektedir.

1964 yılında ilk defa 500.000 tonun üstünde balık avlayan Güney Kore 1965 yılı istihsalinden 60.700 ton fazlasıyla 701.100 ton balık tutmuştur.

Kuzey Kore 1966 da 600.000 ton balık hasat etmiştir. Mezkûr yıla ait istihsal sayesinde Kuzey Kore 500.000 tonun üstünde balık avlayan memleketler vasfını idame ettirmiştir. Kuzey Kore'nin 1965 ve 1966 yılları istihsalleri arasında kaydettiği artış tam 100.000. tondur.

100 - 500 bin ton arasında istihsal yapan diğer Asya memleketleri önem sırasına göre şöyledir: Pakistan 412.000 ton, Güney Viyetnam 380.500 bin, Birmanya 360.000 ton, Malasiya 259.600 ton, Kamboçiya 163.300 ton (1965 de 165.800 ton), Seylan 106.400 tonla 100.000 tonluk istihsal duvarını ilk defa aşmıştır.

10-100 bin ton arasında balık elde eden Asya memleketleri şunlardır: Hong Kong 83.2 bin ton, Güney Arabistan 50.0 bin ton, Ryu Kyu Adaları 25.2 bin ton, İsrail 24.5 bin ton, Irak 18.3 bin ton.

FAO Teşkilâtınca Asya grubunda gösterilen memleketimiz 1966 yılında 122.700 ton balık tutmuştur. Bu istihsalin 114.200 tonu memleketimizi çevreleyen Akdeniz, Ege Denizi, Marmara denizi, Karadeniz ile Çanakkale ve İstanbul Boğazları gibi çeşitli bölgelerden, 8.500 tonu tatlı sulardan elde edilmiştir.

1966 da Avrupa balık istihsalinde yine yeni bir rekor kırıldı

Avrupa balıkçı filoları (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği hariç) 1966 yılında 11.530.00 ton balık avlamışlardır. Bu rakam Avrupanın balık istihsalinde bir rekor teşkil eden 1965 yılı rakamına kıyasla 670.000 ton daha fazladır, ve İkinci Dünya Savaşından sonraki 1948 yılına ait istihsalin (6.150.000 ton) hemen hemen iki misline yakındır.

Avrupanın dünya istihsalindeki payı 1965 yılına nazaran değişiklik göstermemiştir (% 20.3). Sadece Asya balıkçıları Avrupadaki meslektaşlarından daha fazla balık tutmuşlardır.

En bariz artış Kuzey bölgesinde olmuştur ve bu bölgede avlanan miktarlar gittikçe Avrupanın diğer bölgelerindeki memleketlerin avladıkları balık miktarlarının hemen hemen yarısına tekabül etmektedir. Halbuki Kuzey bölgesinde avlanan miktarlar 1938 de üçte birini teşkil ediyordu. On yıl süren durgun bir dönemden sonra, Kuzey Avrupa balıkçılığı 1963-1966 yılları arasında hemen hemen 2.000.000 tonluk bir artışla iyi bir hamle yapmış bulunmaktadır. Bu gelişmenin başlıca sebebi, Avrupanın Kuzeyinde bilhassa Norveç'te son üç dört yıldan beri gr-

gırcılığın modern balıkçılık icaplarına göre geliştirilmesidir.

Norveç Avrupanın başlıca balık müstahsilidir. 1966 yılında 2.849.000 tonla başka bir deyimle 1963, 1964 ve 1965 yıllarındaki istihallerinden sırasıyla 1.461.500 ton, 1.241.300 ton ve 542.100 ton daha fazla balık tutmuştur. 1966 yılında Avrupanın balık istihsalinin hemen hemen dörtte birine sahip olan bu memleket Peru, Japonya, Kıta Çin, Sovyetler Birliğinden sonra gelerek ileri balıkçı memleketler arasında beşinci sırayı işgal etmektedir. Norveç 1966 da ilk defa olarak Birleşik Amerika Birleşik Devletlerini, 334.800 ton daha fazla balık tutarak geride bırakmıştır.

Dünyada dokuzuncu sırayı işgal eden İspanya 1966 yılında 1.357.600 tonla Avrupa'da Norveç'ten sonra ikinci gelmektedir. 1965 yılına ait istihalden 16.000 ton daha fazla olan bu rakama ilk defa erişmiş bulunmaktadır. İspanya 1965 yılında bir balık müstahsili memleket olarak dünyada onuncu idi. 1966 da ise dokuzuncu olmuştur. Bir üst sırayı elde etmesinin sebebi, mevcut balıkçı filosunu modernleştirmesi ve, aynı zamanda, çok sayıda yeni modern balıkçı gemisi yapımında bulunmasıdır. İkinci Dört Yıllık 1968-1971 Kalkınma Plânında öngörüldüğü üzere İspanya bu dönem sonunda 1.680.000 metrik ton balık tutmayı başarsa yer yüzünde yedinci veya sekizinci sıralardan birini işgal edebilir.

İzlanda 1.240.00 tonla yeni bir rekor kaydetmiş ve halen Avrupa üçüncüsüdür. 1965 de de 1.199.000 tonla rekor kırmış olan bu memleket 1964 yılında Avrupa üçüncüsü olan Birleşik Krallık ile arasında çok az bir istihsal farkı bırakmış olup, 1965 de 151.700 ton daha fazla istihsalde bulunarak Birleşik Krallığı Avrupa üçüncülüğünden dördüncülüğe düşürmüştür.

Birleşik Krallık 1.066.600 ton balık avlamıştır. Bu miktar 1965'e göre 19.300 ton daha fazla olmakla beraber İkinci Dünya Savaşından önceki 1.198.100 (1938) tonluk istihsalı geçememiş ve mezkûr Savaştan sonraki 1948 rekorunu (1.206.100 ton) kıramamıştır. 1948-1966 dönemindeki en düşük istihsal 892.600 tonla 1961 yılına aittir.

Danimarka (Faroe adaları dahil) 1.015.800 ton balık istihsal ederek yeni bir rekor elde etmiştir. Danimarka 1965 senesinde 985.500 ton balık hasat etmiş ve bu miktar 1964 de tuttuğu balık miktarı 30.300 ton noksandır.

Sadece Fransa, Batı Almanya ve Portekiz olmak üzere Avrupa'da üç memleket 500 bin ilâ 1 milyon ton arasında balık yakalamışlardır.

Fransa 804.800 tonla yeni bir rekor kaydetmiştir. Bu istihsal 1965 yılına ait rakamdan 37.200 ton daha fazladır. 1966 senesinden önceki ve 1948-1964 dönemi arası en iyi av kampanyası 780.400 tonla 1964 de olmuştur. Fransa 1966 da Avrupa'da beşinci ve dünyada onbeşinci sırayı işgal etmiştir..

Batı Almanya'nın avladığı balık miktarı 657.300 tondur. Bu, 1965 yılına ait istihsalden 24.600 ton bir fazlalık gösteriyorsa da İkinci Dünya Savaşından önceki 1938 yılı istihsalinden 119.900 ton, ve Savaş sonrası 1948 den 1965'e kadar yaptığı istihsaller arasında en yüksek rekoru teşkil eden 1955 yılı istihsalinden (814.800 ton) 157.500 ton daha azdır. Böylece Batı Almanya 1955 de Norveç'ten (1.813.400 ton), Birleşik Krallıktan (1.100.400 ton) sonra Avrupa'da üçüncü gelirken şimdi yedinci sırada bulunmaktadır.

Portekiz 1966 yılında 501.600 ton balık tutarak 1961 de eriştiği 500.000 ton istihsal sınırının üstünde bir yıl daha kalabilmiştir. Bu memleket 1965 ve 1966 yıllarında kıramadığı rekor istihsale 603.700 tonla 1964 yılında kavuşmuştur.

FAO Yılığına göre 1966 da 100-500 bin ton arasında balık tutan Avrupa memleketleri önem sırasına göre şöyledir: Hollanda 353.100 ton, Polonya 334.900 ton, İtalya 334.100 ton, İsveç 314.400 ton.

100.000 tonun altında istihsalde bulunan memleketler şöyle sıralanmaktadır: Finlandiya 70.6 bin ton, Belçika 62.7 bin ton, Yugoslavya 45.0 bin ton, İrlanda 39.7 bin ton, Romanya 36.4 bin ton, Bulgaristan 26.8 bin ton.

Yunanistan (1965 de 124 bin ton), Doğu Almanya (1965 de 230.9 bin ton) ile ilgili 1966 istihsal istatistikleri FAO Yılığında yayımlanmıştır. (Devam edecek)

Dünya Balıkçılık Âlemi

İÇ HABERLER

★ Yurdumuz su ürünlerinin üretiminden tüketimine kadar olan safhasındaki verimliliğinin arttırılması ve kamu hizmetlerinin ifası ile görevli teknik elemanların bilgilerini artırmak amacıyla Ege bölgesini kapsayacak şekilde bir seminerin 20-25 Mayıs 1968 tarihleri arasında Çanakkalede düzenlenmesi Tarım Bakanlığınca uygun görülmüştür.

Seminerde görüşülecek konular şunlardır:

- Ege bölgesi su ürünlerinin biyolojisi.
- Su ürünlerinin avlanma metodları, araç ve gereçleri hakkında genel bilgi.
- Su ürünlerinin dondurulması, nakliyesi, değerlendirilmesi.
- Tatlı sularda ve kıyılarda yetiştiricilik.
- Su ürünlerinin kontrolü ve teknolojisi.
- Halk beslenmesinde ve endüstriyel olarak su ürünlerinin değerlendirilmesi.
- Su ürünlerinin muhafaza metodları
- Su ürünlerinin kredilenmesi ve kredileme ilişkileri.
- Su ürünleri ticareti ve ekonomimizdeki yeri ve önemi.
- Su ürünleri eğitimi (üreticilerin yetiştirilmesi, yayım ve enformasyon hizmetleri).

Et ve Balık Kurumu İstanbul Şube Müdürlüğü Balıkçılık Servisi Şefi Biyolog Vefik Aras «Su ürünlerinin avlanma metodları, araç ve gereçleri hakkında genel bilgi» konusunda bir tebliğle Seminere katılacaktır.

★ Et ve Balık Kurumu soğuk depolarında Şubat 1968 ayında 101.5 tonu soğutulmuş ve 27.1 tonu dondurulmuş olarak toplam 128.6 ton bütün halinde deniz ve tatlı su balıkları ile karides muhafaza edilmiştir. Dondurulmuş olarak muhafaza edilen su ürünlerinin 0.1 tonu karidestir.

★ 1967/68 av tatbikat programı uyarınca Et ve Balık Kurumu, 83 gros tonluk «Yayın» av gemisi ile Nisan 1968 ayının ilk haftası içersinde Batı Karadeniz bölgesinde kıyıda üç mil açıktaki trol av faaliyetinde bulunmuştur.

★ Basına göre, İzmir ilinin Dikili kazasının Bademli köyü kıyılarına kadar sokularak kaçak balık avlayan «Adramiton» adlı bir Yunan ba-

lıkçı motoru 25 Nisan 1968 gecesi mahalli sahil devriye ekiplerimizle iki saat süren silâhlı çatışmadan sonra ele geçirilmiştir.

★ Et ve Balık Kurumu, balık yağı ve unu istihsalinde ham madde olarak kullanılmak üzere Nisan 1968 ayında Doğu Karadeniz piyasasından 0.2 ton yunus 25.5 ton hamsi, 2.0 ton köpek balığı ve İstanbul piyasasından 6.9 ton balık alımında bulunmuş olup 0.4 ton yunus yağı, 7.3 ton balık yağı 0.2 ton yunus unu, 35.7 ton balık unu imal etmiştir. Kurum, aynı ay içersinde Trabzon mamulü 2.0 ton yunus yağı, 19.6 ton balık yağı, 0.2 ton yunus unu, 57.5 ton balık unu ve Zeytinburnu (İstanbul) mamulü 1.6 ton balık unu satmıştır.

Kurum gemileri tarafından Doğu Karadenizde yapılan av tatbikatı sırasında tutulan 2.1 ton istavrit de Kurumun Trabzon'daki balık yağı ve unu Fabrikasınca kullanılmıştır.

★ Memleketimiz sahil ve iç bölgelerinde bulunan Et ve Balık Kurumu soğuk depoları 1968 Şubat ayında toplam 482.6 ton buz istihsal etmişler ve 379.5 ton satmışlardır

★ İstanbul Ticaret Odası tarafından yayımlanan «İstanbul Ticaret» adlı haftalık gazetenin 5 nisan 1968 tarihli sayısında verilen bilgiye göre, Ankara'daki Fransız Sefareti Ticaret Müşaviri Odalar Birliğini ziyaret ederek bazı Fransız firmalarının memleketimizde gıda, özellikle nebatî yağlar ve **balık konserve** sanayii kurulması ve geliştirilmesi ile ilgilenmek istediklerini bildirmişlerdir.

★ İstanbul Balık Hâlleri Müdürlüğünce verilen bilgiye göre, Ocak 1968 ayında adı geçen Hâllere 5.040.658 Türk lirası değerinde 1.242.986 kilogram ve 98745 adet çeşitli deniz ve tatlı su ürünleri gelmiştir. Bunların cinsleri ile miktar ve aylık ortalama toptan kilogram satış fiyatları (bazı ürünlerin fiyatları adet olarak verilmiştir) aşağıda gösterilmiştir:

Deniz Bahkları: Barbunya 843 kg 4200 krş; Tekir 11212 kg 2102 krş; Kalkan 7161 kg 1154 krş; Dil-Pisi 3824 kg 1897 krş; Levrek 4364 kg 1959 krş; Kefal 28808 kg 662 krş; Gümüş 875 kg 2009 krş; Kupes 75 kg 1876 krş; Mezgit 1989 kg 662 krş; Mercan-Sinağrit 2158 kg 1828 krş; Hani, Lâpina, İşkına 12 kg 1108 krş; Lüfer 100128 kg 445 krş; İskorpit 66 kg 336 krş; Minakop 1262 kg 1345 krş; Kaya 16 kg 761 krş; Hamsi 198818 kg 197 krş; Kılıç 539 kg 3774 krş; İstavrit 246550 kg 320 krş; İzmarit 561 kg 338 krş; Sardalya 76 kg 1142 krş; Orkinos 16528 kg 262 krş; Zargana 9399 kg 260 krş; Dülger 37 kg 859 krş; Gelincik 43 kg 1548 krş; Uskumru 101119 kg 786 krş; Karagöz 763 kg 1516 krş; Kolyoz 255 kg 690 krş; Kırlangıç 2882 kg 1251 krş; Çitari 148 kg 1700 krş; Köpek balığı 133 kg 157 krş; Torik 103620 kg (19927 çift) 401 krş; Palamut 387808 kg (298314 çift) 277 krş; Keler 79 adet 1115 krş; Vatoz 14 adet 1000 krş; Marya 730 kg 642 krş.

İstanbul Balık Hâllerine Ocak 1968 ayında gelen torik ve palamut balıklarının beher çiftinin ortalama ağırlığı sırasıyla 5200 ve 1300 gramdır.

Tatlı su balıkları: Mersin 466 kg 700 krş; Kefal 5 kg 80 krş; Turna 531 kg 256 krş; Kızılkanat 139 kg 228 krş; Yılan balığı 10 kg 640 krş; Sazan 64 kg 395 krş; Yayın 196 kg 413 krş; Sudak 2160 kg 959 krş.

Krústaseler: Karides 7563 kg 1999 krş; Istakoz 2288 adet 1834 krş; Böcek 13 adet 1769 krş; Pavurya 322 adet 310 krş; Çağanoz 2850 adet 34 krş.

Molüskler: Midye 85000 adet 5 krş; İstridye 1767 adet 9 krş; Tarak 6340 adet 16 krş; Sübye 72 adet 547 krş.

DİŞ HABERLER

Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi

★ FAO'ya bağlı Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyinin Roma şehrinde 10-15 Mayıs 1965 tarihleri arasında yapılan Sekizinci genel kurul toplantısı, Akdeniz orkinosları üzerindeki araştırma programlarının geliştirilmesine ve koordinasyonuna yardım etmek maksadiyle özel bir çalışma grubu ihdas etti.

Roma'da 9-11 Ocak 1967 tarihlerinde toplan Konsey İcra Komitesi, söz konusu çalışma grubunun bazı üyeleriyle diğer eksperlerin Sicilya'da toplanmalarını tavsiye etti. Bahis konusu edilen toplantıya dair hazırlanan rapor, Konseyin 4-9 Aralık 1967 tarihlerinde Yugoslav'yanın Split şehrinde yapılan Dokuzuncu genel kurul toplantısında tasvip edildi. Split toplantısı, Akdeniz bölgesi orkinos eksperlerine, orkinoslara ait istatistiklerin derlenmesi, orkinosların uzunluk ve ağırlığına ait donelelerin telifi ve orkinos av eforunun ölçülmesi hakkında Sicilya toplantısında yapılan teklifleri kabul etmelerini tavsiye etti. Tavsiyeye uyularak Konseyce, 1967/8 yıllarında üye memleketlerce thonidae'ler hakkında derlenen bilgilerin toplanması için hazırlanan bir soru kâğıdı bu memleketlere gönderilmiş bulunmaktadır.

11 Aralık 1967 tarihi itibariyle Konseye üye olan memleketler şunlardır: Türkiye, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Birleşik Krallık, Cezayir, Fas, Fransa, İspanya, İsrail, İtalya, Kıbrıs, Libya, Lübnan, Malta, Monako, Tunus, Yunanistan, Yugoslavya.

★ Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyinin 4-9 Aralık 1967 günleri Split'te yapılan Dokuzuncu genel kurul toplantısı, Konsey ile Akdenizde deniz bilimleri ve balıkçılığın geliştirilmesiyle alâkalanan milletlerarası teşkilâtlar, özellikle Akdeniz İlmî Araştırmalar Beynelmillel Komisyonu arasındaki işbirliğinin takviye edilmesini teklif etti. Bu toplantıda Ko-

misyonca, 21 nci genel kurul toplantısından hemen önce, 19 ve 20 Eylül 1968 günleri Monakoda düzenlenecek olan «Plankton endikatörleri etüd günleri» ne Konseyin de katılması ve Konseyi ilgilendiren özel bir temaya yer vermek için bahis konusu Günlere ait programın genişletilmesi tavsiye edildi.

Bu durum muvacehesinde Konsey, iki gün devam edecek symposium'a sunulmak üzere, ilgili eksperlerin, «balıkların özellikle thonidae'lerin yumurta ile larvalarının ve muhitte ilişkilerinin etüdü» konusunda tebliğler hazırlamalarını üye memleketlerden rica etmiştir.

★ Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyinin 1967 Aralık ayında Split'te yapılan Dokuzuncu Genel Kurul toplantısı, balık ve diğer av ürünlerinin sarf şekilleri, pazarlanması ile ilgili bir çalışma grubunun ihdasını kararlaştırdı. Grup, diğer faaliyetleri meyanmda, üye memleketlerde balıkçılık teknolojisi ve ekonomisi ile meşgul olan kurumların bir listesini hazırlayacaktır.

Bu nev'i bir listenin hazırlanmasına imkân verecek bilgileri derlemek amacıyla hazırlanan bir soru kâğıdı Konsey tarafından üye memleketlere gönderilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri

★ Amerika Birleşik Devletlerinde balık yetiştiriciliği gelişme kaydetmektedir. 1966 senesinde 25 milyon libre tahmin edilen ekle salih balık istihsalı 1967 de daha da artarak 1968 de 50 milyon libreye varacaktır.

Amerika Birleşik Devletlerinde çok sayıda çiftci, topraklarının bir kısmını balık havuzlarına kalb etmek suretiyle küçük çiftliklerde balık yetiştirilebileceğini ve bunun bu çiftlikler için faydalı olabileceğini keşfetmişlerdir. Başarılı bir teşebbüste bulunabilmek için en az 20 dönüm bir araziye ihtiyaç vardır ve bir kişi tek başına bu sahayı kolayca idare edebilir.

Bugün, çiftliklerdeki suyu sıcak temperatürlü milyonlarca havuzdan iki milyonundan fazlasının balık üretmek maksadiyle kullanıldığı tahmin edilmektedir. Kanal yayını, alabalık ve ekle salık diğer balıkları vermek suretiyle balık havuzlarının az bir yatırım karşılığında iyi bir gelir sağlayacaklarını çiftçiler öğrenmiş bulunuyorlar. İctalarus cinsi kanal yayın balığı, Kanada Mer'a Eyaletlerinin güney sınırından Amerika Birleşik Devletlerinin güney sınırına kadar yaygın olup büyük boyda ve bol miktarda bulunmasından ötürü insan için önemli bir gıda maddesidir.

20 dönümlük tipik bir işletme takriben 12.000 dolarlık bir yatırıma ihtiyaç göstermektedir. Senelik idame masrafı 5.800 dolar civarındadır. 20 dönümlük bir balık çiftliği senede takriben 31.000 libre mahsul vere-

bilir. Libresi 35 cent (315 kuruş) olan muhafazakâr bir fiatla senelik gros gelir hemen hemen 11 bin dolara balığ olabilecektir. Daha iyi fiatlarla ve balık cinslerine nazaran daha fazla kâr edilebilecektir.

Bir dönümlük havuzdan senede 250 dolara kadar bir gelir sağlanabileceği umulmaktadır. Bu rakam, gübre yem ve yavru balıkların masrafları düşüldükten sonra, net kârdır. Temizlenmiş yayın balığı istihsal ortalaması dönüm başına 1000-1250 libre arasındadır.

Arkansas Devletinde bir çiftçi Nisan ayında dönüm başına 500-1000 kanal yayın balığı yavrusu stoku yapar, yavruları Ekim'e kadar besler ve hasat zamanı balık 1 libre (453 gram) veya daha fazla ağır gelir.

Bununla beraber herkes ticarî bir balık havuzunu muvaffakiyetle idare edemez. Balık çiftçilerinden çoğunun su biyologu, balık kültüristi, sermayedar, satış ve pazarlamada üstünlük gösteren bir iş adamı olması lâzımdır. Çok kere çamurda ve suda ağır iş görmeğe arzulu olmalıdır.

«Fishing News International» den

Belçika

★ İstikbalin genç balık avcılarını yetiştirmek amacıyla Belçikanın Ostend şehrinde inşa edilen John Bauvens denizcilik okulu geçen sene açılmıştır. Çok modern bir tarzda inşa edilen okulda balıkçılık alanındaki en son tekniklerin bütün veçhelerinde tedrisat yapmak üzere her türlü kolaylık mevcuttur.

Namzetler, muktazi bir eğitim standardına eriştikten sonra, üç senelik balık avcılığı ve navigasyon kursu görmek üzere 12 yaşında okula alınmaktadır. Bunun ilk iki senesi nazarî ve amelî olarak okulda, son senesi ise bir okul gemisinde geçmektedir.

Yetiştirme programı, sahibine tonaj ve faaliyet sahasına bakılmaksızın her nev'i balıkçı gemisini idare etmesine müsaade eden bir 1 inci sınıf reis kaptan belgesinin verilmesini sağlayan dersler ihtiva etmektedir. Evvelce balıkçı filosunda çalışmış olup ta ehliyet belgesi almak için eğitim görmeği arzu eden balık avcıları için dört aylık iki kısa kurs mevcuttur.

Makine dairesinde çalışmaya hazırlanmak ve makinist ehliyetini almak için genç namzetler iki senelik bir kurs görebilirler.

Balıkçı gemilerinde soğutma sisteminin çalıştırılması ve idamesi için bir akşam kursu mevcuttur.

Okuldaki öğrenciler mecburi askerlik mükellefiyetinden tecil edilebilirler. Denizde geçen yedi senelik bir dönemden (okulda geçen süre de dahil) sonra balık avcısı askere alınmaz.

«Fishing News International» den

Fransa

★ Daha ziyade Nis ve Korsika arasında olmak üzere Cenova Körfezinde tecrübi mahiyette yapılan orkinos gırgır avcılığı çok tatminkâr neticeler vermiştir. Ağustos 1967 ayında iki balıkçı gemisi sahilden takriben 30 deniz mili açığında 400 ton orkinos tutmuştur. Orkinosun bulunduğu haberi Fransa'nın güney limanlarına ulaşır ulaşmaz takriben 20 balıkçı gemisi Port-Vendres, Agde, Marsilya ve diğer limanlardan Nis'e müteveccihen hareket etmişlerdir.

Fransız balık avcıları aynı zamanda ve aynı sürüler içersinden hem «Thunnus thynnus» ve hem de «Thunnus albacora» orkinosları yakalamışlardır. Tutulan orkinosların en büyük kısmı Fransa'nın güney batısındaki taze balık pazarlarında satılmış, geriye kalan kısım ise güneyde bulunmadığından batıdaki konserve fabrikalarına sevk edilmiştir.

Yapılan incelemeler, Cenova Körfezinde biri ilkbahar diğeri sonbaharda olmak üzere iki muhaceret olduğunu göstermiştir.

Aynı incelemeler orkinos avcılığının gelişme kaydedeceği gibi görünen Port-Vendres kıyısında yapılmıştır.

Son zamana kadar, Marsilya'nın yakınında bulunan Fos Körfezi başlıca orkinos av merkezi idi. Fakat balık sürülerinin burasını terkettikleri zannediliyor. Balık avcıları ve ihtiyoglar, yaptıkları incelemelere göre mayınların sık sık patlatıldığı Fos-sur-Mer'deki yeni limanda yapılan çalışmaların orkinosları ürküttüğünü müşahade etmişlerdir.

«Commercial Fisheries Review» den

★ İstanbul Ticaret Odasının yayın organı olan «İstanbul Ticaret Gazetesi» nin 19 nisan 1968 sayısında verilen bilgiye göre Fransa Maliye ve Ekonomi Bakanlığı Fransız Resmî Gazetesi'nin 29 Mart tarihli nüshasında Avrupa Ekonomik Topluluğuna tanınan kontenjanlar çerçevesinde Fransa'ya ithal edilecek memleketimiz menşeli balıklar için Fransız ithalatçılarına bir bildiri yayınlamıştır.

Bildiride ithal edilecek balık cinsleri aşağıdaki şekilde gösterilmekte ve lisans taleplerinin bu cinsleri kapsayacağı kaydedilmektedir:

Eski güm. tarif. 03-01 BI a: Uskumru, taze, soğutulmuş veya dondurulmuş, bütün, kafası kesilmiş veya uzunlamasına parçalanmış.

Eski güm. tarif. 03-01 BI b: Ton, taze, soğutulmuş veya dondurulmuş, bütün, kafası kesilmiş veya uzunlamasına parçalanmış.

Eski güm. tarif. 03-01 BI c2: Diğer deniz balıkları (ancuez hariç) taze, soğutulmuş veya dondurulmuş, bütün, kafası kesilmiş veya uzunlamasına parçalanmış.

Yine bildiride açıklandığına göre, listedeki balık cinslerinden bazıları asgarî fiat rejimine tâbi olduğu takdirde, bunların ancak fiat seviyesi uygun olduğu zaman ithaline müsaade edilecektir.

İ t a l y a

★ Akdenizin ekonomik problemlerini inceleme Enstitüsü 1-10 Haziran 1968 tarihleri arasında Formia kıyısı açıklarında Roma'nın 130 kilometre güney batısındaki Ponzo adasında «Denizden elde edilen gıdalar» konusunda altıncı milletlerarası tetkik kongresini düzenleyecektir.

Bu Kongrede görüşülecek üç ana konu ayrıntılı olarak aşağıda gösterilmiştir:

1) Deniz kaynaklarının işletilmesinin biyolojik ve ekolojik yüzeyleri.

- Muhit ile ilgili özellikler
- Denizin prodüktiv devirleri
- Prodüktiv devirlerde bakteriler ile organizmaların rolü
- Ekolojik prensiplerin uygulanması
- Muhitin muhafazası
- Muhitin kirlenmesi
- Organizmaların davranışı

2) İnsanlar tarafından kullanılan tabii deniz kaynakları.

- Omurgasızlar
- Yumuşakcalar
- Kabuklu deniz hayvanları
- Balıklar
- Memeli hayvanlar
- Planktonun potansyel besin değeri
- Bitkiler
- Deniz proteinleri
- Modern balık avlama tekneleri
- İstatistiklerin kontrolünde uygulanan modern metodlar
- Alternatif cinsler için araştırma

3) İşletilmek üzere insanlar tarafından kültive edilen deniz kaynakları.

- İki kabukluların (taraklar vs.) yetiştirilmesi
- Yassı balıkların yetiştirilmesi (pleuronectidae)
- Tuzlu acı sularda balık yetiştirilmesi
- Diğer kültür tecrübeleri
- Yeni formların ithali ve kontrolları

BALIK VE BALIKÇILIK

(FISH and FISHERY)

Foundation : 1953

VOL. XVI No. 5	MAY 1968	ET ve BALIK KURUMU G. M. İSTANBUL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ BEŞİKTAŞ - İSTANBUL	EDITOR N. ŞENKAL
---------------------------------	---------------------------	---	-----------------------------------

C O N T E N T S

	Page
FISHING PROHIBITIONS FOR THE YEAR 1968-69	1
Circulaire by the Ministry of Trade on the fishing in the Turkish seas an inland waters.	
FOUR FISH SPECIES CAUGHT IN İSKENDERUN BAY AND KNOWN RARE IN TURKEY. (PART II)	5
THE SHARKS AND RAYS IN THE WORLD SEAS (PART XHI)	12
Subfamily (1): <i>Dasyatides</i> (Sting rays) —Continuad— Subfamily (2): <i>Myliobatidae</i> (Eagle rays).	
1966 WORLD FISH PRODUCTION (PART H)	17
WORLD FISHING NEWS	21

BAŞAK SİGORTA A.Ş.

Türkiyede Sermayesi ve Teşkilâtı En Büyük Sigorta Şirketi
Sermayesi : 3.000.000

**YANGIN — NAKLİYAT — HAYAT — KASKO — TRAFİK
FERDİ VE KOLLEKTİF KAZA — HIRSIZLIK
CAM KIRILMASI — UMUMİ MES'ULİYET
SİGORTALARI**

Çabuk İş — Kolay Ödeme

**TÜRKİYENİN HER TARAFINDA
T.C. ZİRAAT BANKALARI,
EMNİYET SANDIKLARI ve
TURİZM BANKASI**

ACENTELERİDİR

Telefon: 471256 - 473854 - 475676

VİTA'yı çok seviyor...

VİTA'nın tadı o kadar nefis ki, VİTA ile pişen bir yemekten daha lezzetli bir şey olabilir mi!

VİTA, kalorisi bol ve kuvvet sağlayan bir gıdadır.

VİTA hafiftir, mideyi yormaz, çünkü fevkalâde sâf ve asiditesi az olan nebatî yağlarla imâl edilir.

GRAFIKA

VİTA sayesinde
kocanız yemekleri
çok kolay hazmeder.
Keyfi yerinde
olur.

**yemegin lezzeti
midenin dostudur.**

Ş E K E R B A N K

Günden güne büyüyen Şekerbank mudilerinden gördüğü yakın alâkanın karşılığı olarak yıl içinde ikramiyelerini 1.470.000.— liraya çıkarmıştır. Her çekilişte birer kişiye 100.000.— binlerce kişiye yüzbinlerce lira

Ş E K E R B A N K

**sıcak, soğuk, ses
izolasyonunda**

IZOCAM CAMYÜNÜ

- * HAFİFTİR
- * ELASTİKİDİR
- * KIRILMAZ
- * YANMAZ
- * ASİTLERE MUKAVİMDİR
- * FİRESİ YOKTUR

IZOCAM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
BANKALAR CAD. TÜRKELİ HAN KAT 3
TELEFON: 49 84 51 - 52

EBK 25/1968

ET ve BALIK KURUMU

TELGRAF : ETBALIK ETBALIK BEŞİKTAŞ
TELEFON : 11 60 00 47 51 98

ANKARA

İSTANBUL

ET VE BALIK KURUMU, YURT İÇİ VE YURT DIŞI PİYASALARA TAZE VE DONMUŞ ET, DERİ, BAĞIRSAK, ET YAĞLARI, ET MAMÜLLERİ, DİĞER HAYVANI ÜRÜNLER İLE BALIK, BALIKUNU VE BALIK YAĞI ARZETMEKTEDİR. AYRICA FRİGORİFİK NAKLİYE GEMİLERİNİ İÇ VE DIŞ SEFERLER İÇİN KİRAYA VERMEKTEDİR. ET VE DİĞER ÜRÜNLER İÇİN ANKARA: BALIK, BALIKUNU, BALIKYAĞI VE GEMİLER İÇİN İSTANBUL ADRESİNE MÜRACAAT EDİLMELİDİR.

ET VE BALIK KURUMU OFFERS FRESH AND FROZEN MEAT, HIDES AND SKINS, SHEEP AND BEEF CASINGS, FATS, MEAT PRODUCTS AND OTHER ANIMAL BY PRODUCTS; ALSO FISH, FISH MEAL AND FISH OIL, TO THE DOMESTIC AND FOREIGN MARKETS. IN ADDITION REFRIGERATED VESSELS ARE CHARTERED FOR CARRYING CARGO TO TURKISH AND FOREIGN PORTS FOR MEAT AND OTHER PRODUCTS PLEASE CONTACT OUR ANKARA HEAD OFFICE, FOR FISH, FISH MEAL, FISH OIL AND VESSELS OUR ISTANBUL ADDRESS MUST BE CONTACTED.

EBK 26/1968

ÇINAR MATBAASI

Fiati: 125 Kuruş